

Ofte stillede spørgsmål (FAQ) og svar omkring undervisning i kurset ”personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater”

Nedenfor ses de stillede spørgsmål og tilhørende svar fra Arbejdstilsynet:

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
<p>1. MAL kode bekendtgørelsen (BEK. 301 af 13/05/1993) – forventer man at den bliver udskiftet/revideret som følge af det nye GHS beskrivelsessystem? Overgang til H & P sætninger, betyder det at MAL kode systemet nedlægges og afløses af ny mærkningsordning?</p>	<p>1. Revision af bekendtgørelse nr. 301 om fastsættelse af kodenumre Indtil CLP-forordningen er fuldt implementeret vil både det gamle og det nye (CLP) klassificeringssystem være gældende. Klassificeringer efter begge systemer vil også være at finde i sikkerhedsdatabladene. Efter 1. juni 2015 skal kemiske blandinger mærkes efter CLP. Blandinger, som allerede er på markedet den 1. juni 2015, vil dog være omfattet af en overgangsordning frem til 1. juni 2017. Indtil da vil underbilagene i bekendtgørelse om fastsættelse af kodenumre fortsat være dækkende.</p>
<p>2. Hvad er kravene til udsugning ved rudeudskiftning af biler, jf. bilag 5 i Bekendtgørelse om arbejde med kodenummererede produkter (BEK nr. af 13. maj 1993 med senere ændringer), http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/bekendtgorelser/a/sam-arbejde-med-kodenummerede-produkter-302-/bilag-5.aspx</p>	<p>2. Krav til udsugning ved rudeudskiftning af biler, jf. bilag 5 i bekendtgørelse nr. 302 om arbejde med kodenummererede produkter Krav til procesventilation ved limning i autobranschen fremgår af bilag 5 til bekendtgørelse nr. 302 om arbejde med kodenummererede produkter af 13. maj 1993 med senere ændringer. Krav om procesventilation afhænger af processen og af om arbejdet foregår udenfor eller inde i karrosseriet. Se skema V.1. og V.2.</p> <p>Definitionen af procesventilation følger af §35 i bekendtgørelse nr. 96 af 13. februar 2001 om faste arbejdssteders indretning med senere ændringer. Heraf fremgår det bl.a.: ”Hvis det ikke kan hindres, at der ved en arbejdsproces sker udvikling af luftarter, støv eller lignende, der er sundhedsskadelige eller eksplosive, eller udvikling af røg, mikroorganismer, aerosoler, ildelugt eller anden generende luftforurening, skal der etableres en mekanisk udsugning, der så vidt muligt fjerner forureningen på det sted, hvor den udvikles. Samtidig skal der tilføres frisk erstatningsluft af passende temperatur.” Desuden indeholder bekendtgørelsen et forbud mod recirkulation af udsuget luft (stk. 2) og krav om kontrolanordning (stk. 10).</p> <p>Opmærksomheden skal henledes på sekundær påvirkning fra isocyanater. Afhængig af den valgte arbejdsmetode, kan der udvikles varme og isocyanatdampe, når ruderne/den gamle lim fjernes.</p>

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
<p>3. Hvad er arbejdstilsynets erfaringer med påbud over for tømrer som arbejder med epoxy i forbindelse med at skumme op i karme osv.? Er der mange påbud? Hvad er det typiske indhold af påbuddet?</p>	<p>3. Erfaringer med påbud overfor tømrer, som arbejder med epoxy i forbindelse med at skumme op i karme osv. Arbejde med produkter, som indeholder epoxy og isocyanater, er omfattet af reglerne i bilag 3 i Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejde med stoffer og materialer (kemiske agenser), kodenumberbekendtgørelsen og, afhængig af indholdsstofferne, kræftbekendtgørelsen. Der skal gøres opmærksom på, at både TDI og MDI er omfattet af kræftreglerne.</p> <p>Helt generelt omfatter kravene i de tre bekendtgørelser bl.a. krav til substitution, personlige værnemidler, forbud mod sprøjtning, anmeldelse, uddannelse og velfærdsforanstaltninger. Arbejdstilsynet kan på baggrund af en konkret vurdering give reaktioner indenfor hvert af disse områder og med hjemmel i de nævnte bekendtgørelser.</p> <p>Det kan oplyses, at der er givet 10-15 påbud om arbejde med isocyanater i bygge-/anlægsbranchen siden august 2010. Disse påbud har drejet sig om uddannelse, velfærdsforanstaltninger og personlige værnemidler. Det er Arbejdstilsynets erfaring, at der ofte ligger tomme dåser og flyder på byggepladserne, og at krav til velfærdsforanstaltninger sjældent er opfyldt.</p>
<p>4. Stiller arbejdstilsynet krav til hvor meget praktisk afprøvning der skal være i forbindelse med undervisningen på AMU kurset "Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater, f.eks. at 50% af tiden skal være praktisk afprøvning?</p>	<p>4. Krav til andelen af praktisk afprøvning Uddannelsens praktiske del skal efter hidtidig praksis fortsat udgøre ca. 50 %.</p>
<p>5. Er det lovligt at bruge epoxy i undervisningen i forbindelse med undervisning på AMU kurset "Personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater"? (er skolen at sidestille med et laboratorium?)</p>	<p>5. Brug af epoxy i undervisningen Det er lovligt at bruge epoxy i undervisningen, såfremt:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skolens epoxyundervisere og andre ansatte med arbejde i forbindelse med epoxyundervisningen har epoxykursus. • Skolen har en giftmeddelelse for "giftmærkede" produkter. • Arbejdet i øvrigt følger arbejdsmiljøreglerne.
<p>6. Når man har en blandet målgruppe (tømrer, industrifolk) på AMU kurset "personlig sikkerhed ved arbejde med epoxy og isocyanater", hvilken praktik er så hensigtsmæssig?</p>	<p>6. Valg af praktik ved blandede målgrupper Efter 2 dages-uddannelsen i arbejde med epoxy og isocyanater skal deltageren kunne forholde sig til både små og store mængder epoxy og isocyanater, og deltageren må arbejde med alle typer epoxy- og isocyanater. Jf. bilag 10 i bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige uddannelser punkt 2.1. Praktik skal derfor altid vælges, så deltagerne kan arbejde med alle typer epoxy og isocyanater uanset deres nuværende beskæftigelse og opgaver, og bl.a. kan bruge handsker og luftforsynet åndedrætsværn.</p>

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
	<p>Deltagere på uddannelserne i arbejde med kunstgipsbandager i sundhedssektoren eller fugning af bygningselementer må efter endt uddannelse kun arbejde med den type epoxy- og isocyanatprodukter, som er omfattet af deres uddannelse.</p>
<p>7. Det opleves, at arbejdstilsynet fortolker forskelligt i de forskellige regioner, f.eks. omkring krav til rumventilation, opbevaring af kemikalier, alt lige fra straks påbud til ingenting. Hvad er forklaringen på denne forskel i praksis? Hvad skal man som underviser sige om arbejdstilsynets kriterier for tilsyn og påbud i forhold til arbejde med epoxy og isocyanter?</p>	<p>7. Kriterier for tilsyn og påbud i forhold til arbejde med epoxy og isocyanater Vedrørende kriterier for tilsyn henvises til Arbejdstilsynets tilsynsinstrukser, som ligger på Arbejdstilsynets hjemmeside: http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-interne-instrukser. Her ligger instrukser for forskellige brancher.</p> <p>Tilsynspraksis for påbud generelt er beskrevet i Arbejdstilsynets instruks for konstatering af overtrædelser: http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/at-interne-instrukser/2006/11-konstatering-af-overtraedelser.aspx.</p> <p>Yderligere henvises til arbejdsmiljøvejviserne for de aktuelle brancher: http://arbejdstilsynet.dk/da/arbejdspladsvurdering/arbejds miljoevjvisere.aspx.</p> <p>Der tilstræbes i Arbejdstilsynet en ensartet praksis ved afgivelse af påbud. Afgivelse af påbud vil altid bero på en konkret vurdering af de aktuelle forhold.</p>
<p>8. Er der krav om sikkerhedskursus, hvis man arbejder med styrenspartel? Hvilket kursus er der tale om?</p>	<p>8. Uddannelseskrav til arbejde med styrenspartel Uddannelseskravet ved arbejde med styren og polyesterstøbning, som anført i bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige uddannelser, gælder for arbejde med styren ved polyesterstøbning med fiberarmring, samt spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning. Anden form for spartling med styren, som f.eks. spartling på biler inden lakering, er omfattet af krav om instruktion i §25 i bekendtgørelse nr. 908 af 27. september 2005 om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrisiko ved arbejde med stoffer og materialer med senere ændringer. En autoriseret arbejdsmiljørådgiver er i denne forbindelse at sidestille med virksomhedens bedriftssundhedstjeneste.</p>
<p>9. Er det rigtigt at polakker, som arbejder for en dansk arbejdsgiver ikke skal have epoxy-bevis? Hvordan hænger det sammen med virksomhedens forsikringsordning, som ofte stiller krav om epoxy-bevis for at der udbetale forsikring?</p>	<p>9. Uddannelseskrav til udenlandske ansatte Ifølge arbejdsmiljøreglerne kan personer, hvis erhvervmæssige kvalifikationer er erhvervet i andre EU-lande, EØS-lande eller lande, der har aftaler med EU, arbejde med epoxy og isocyanat i Danmark, såfremt arbejdet er midlertidigt eller lejlighedsvist, og de erhvervmæssige kvalifikationer er erhvervet gennem enten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gennemførelse af udenlandsk uddannelse, når erhvervet er lovreguleret i det pågældende land, eller • Udøvelse af det pågældende erhverv i mindst 2 år i løbet af de sidste 10 år, når erhvervet ikke er lovreguleret i det pågældende land.

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
	<p>Er der tale om fast arbejde i Danmark, skal de erhvervsmæssige kvalifikationer anerkendes af Arbejdstilsynet. Jf. kapitel 2 i bekendtgørelse nr. 647 af 26. juni 2008 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer erhvervet i udlandet med senere ændringer.</p> <p>Arbejdsgiveren kan uanset disse regler stille krav til udenlandske ansatte om epoxykursus, da arbejde med epoxy og isocyanater altid skal foregå i overensstemmelse med arbejdsmiljøreglerne. Arbejdsmiljøloven indeholder ikke bestemmelser om forsikringsansvar.</p>
<p>10. Må man gemme sikkerhedsdatablade alene på elektronisk form eller skal der være en papirversion ved produktet?</p>	<p>10. Sikkerhedsdatablade og formkrav</p> <p>Arbejdsgiveren skal sikre, at de ansatte har adgang til sikkerhedsdatablade fra leverandøren. Sikkerhedsdatablade i elektronisk form skal være gemt på virksomhedens egen server (computer eller intranet), hvor arbejdsgiveren selv har rådighed over dem, og må ikke være tilgængelige via f.eks. et link til leverandørens hjemmeside. Hvis sikkerhedsdatabladene gemmes elektronisk, skal der laves en sikkerhedskopi. Denne sikkerhedskopi behøver ikke nødvendigvis at være en papirkopi, men hvis computere ikke er en integreret del af det arbejde, der udføres, skal der udskrives en papirkopi.</p> <p>Arbejdspladsbrugsanvisninger skal opbevares tilgængeligt for de ansatte. Når de ansatte er blevet sat grundigt ind i arbejdspladsbrugsanvisningerne, kan disse f.eks. slås op i nærheden af arbejdspladsen eller samles på et sted, som de ansatte har let adgang til. En arbejdspladsbrugsanvisning i elektronisk form er kun anvendelig på arbejdspladser, hvor computere er en integreret del af arbejdet. I dette tilfælde er det nødvendigt med en sikkerhedskopi på papir, da elektroniske systemer kan gå ned, så der ikke er adgang til arbejdspladsbrugsanvisningerne, mens der arbejdes med stoffet og materialet. Det kan f.eks. også være, at der er en ordre, der skal opfyldes, selv om det elektroniske system ikke virker. Hvis en arbejdsgiver vælger at lave arbejdspladsbrugsanvisninger, som består af sikkerhedsdatablade og et tillæg, gælder reglerne for arbejdspladsbrugsanvisninger både sikkerhedsdatabladet og tillægget.</p>
<p>11. Hvorfor er epoxy-beviset obligatorisk for nogle erhvervsuddannelser f.eks. mekaniker/træfag, mens det er valgfrit for andre? Burde man gøre det til et obligatorisk fag på alle erhvervsuddannelser som har berøring med epoxy?</p>	<p>11. Obligatorisk epoxybevis</p> <p>Uddannelse i arbejde med epoxy og isocyanater er obligatorisk for erhvervskompetencegivende uddannelser, hvor arbejde med epoxy og isocyanater er et nødvendigt led i uddannelsen, som f.eks. til automekaniker. Det giver ikke megen mening, at gøre epoxykurset obligatorisk for erhvervskompetencegivende uddannelser til f.eks. slagter eller bager.</p>
<p>12. Hvad er skolernes forsikringsansvar, hvis der sker et uheld i epoxy-undervisningen? Har skolerne et forsikringsansvar for elever som har lærer aftale?</p>	<p>12. Forsikringsansvar på skolerne</p> <p>Arbejdsmiljøloven indeholder ingen bestemmelser i forhold til forsikringsansvar. Der henvises til Undervisningsministeriet, som en mulighed for at få svar på dette spørgsmål.</p>

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
13. <u>Skal</u> underviserne udlevere bogen: "Personlig sikkerhed ved arbejde med poxyharpikser og isocyanater" i forbindelse med kurset af samme navn?	13. Nødvendigt materiale skal udleveres Det er et krav, at deltagerne efter kurset skal kunne arbejde sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarligt i henhold til gældende regler, og at de skal kende til sundheds- og sikkerhedsmæssige forhold og nødvendige beskyttelsesforanstaltninger ved arbejdet. Derfor skal kursisterne i forbindelse med kurset have udleveret skriftligt materiale tilpasset deres niveau, som på en letforståelig måde formidler essensen af kurset og understøtter hukommelsen. Materialet skal omhandle både den teoretiske og den praktiske del, og kan afhængig af målgruppen være i form af f.eks. en bog eller oversigter med piktogrammer, der gør det let for den aktuelle målgruppe at træffe sikkerheds- og sundhedsmæssigt fuldt forsvarlige valg ved arbejdet.
14. Må vi udstede epoxy-bevis til deltagere, som ikke har dansk cpr.nr.?	14. Ikke nødvendigt med dansk cpr.nr. Svaret er ja, idet det ikke er et krav for at få et uddannelsesbevis, at man har et dansk cpr.nr.
15. Hvor lidt skal man arbejde med epoxy for at kunne leve op til alle krav?. Herunder, omklædningsforhold og velfærdsforanstaltninger hos den lille håndværker eller ved få timers arbejde?	15. Ikke nogen nedre grænse Spørgsmålet er delt: 1) der er ikke nogen nedre grænse – dvs. vil man arbejde med dråber af epoxy, skal man som udgangspunkt allerede fra første dråbe følge reglerne. 2) der er foretaget lempelser på B/A-området mht. opskumning, hvor man har lov til at tage hjem for håndvask mv (ligger i en AT-vejledning).
16. Må elever fra 6.-7.klasser fra folkeskolerne arbejde med epoxy i forbindelse med undervisning på en erhvervsskole?	16. Følg AT's instruks Se instruks herom: http://arbejdstilsynet.dk/da/om%20arbejdstilsynet/interne-instrukser-og-kvalitetsprocedurer-mv/at-interne-instrukser-mv/instrukser-om-flere-arbejdsmiljoemner/2007-grundskoler-og-gymnasier.aspx
17. Hvad er status med hensyn til kravene omkring MAL-koder?	17. Se MAL kode bekendtgørelse for MAL MAL koden skal angives i SDS og produktets emballage. – se Bekendtgørelse om arbejde med kodenumererede produkter under kapitel 2, se link: http://arbejdstilsynet.dk/da/regler/bekendtgorelser/a/sam-arbejde-med-kodenummerede-produkter-302-.aspx)
18. Hvor skal MAL-koden angives (MSDS, produkt, emballage, andet sted)?	18. MAL-koden kan angives flere steder MAL-koden kan, jf. kodenumerbek 302, § 7 angives flere steder, fordi formuleringen er: Et produkts kodenummer skal anføres tydeligt på emballagen <i>eller på anden måde meddeles skriftligt til modtager.</i>

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
<p>19. Hvordan vil AT sikre at udlændinge arbejder under de rigtige forhold, når de arbejder med epoxy?</p>	<p>19. Udlændige har i Danmark de samme regler som danskere Udlændinge har i Danmark de samme regler som danskere. Arbejdstilsynet kontrollerer udlændingens arbejdsforhold, under almindelige besøg og under de særlige besøg af Registret for Udenlandske Tjenesteydere – RUT . Se link: http://arbejdstilsynet.dk/da/arbejdsmiljoemner/andre-emner/registret-for-udenlandske-tjenesteydere-rut.aspx)</p>
<p>20. Har I set på detailhandlens medarbejdere, som håndterer epoxy-varer? Har aldrig mødt en i et byggeområde, som har været på kursus?</p>	<p>20. Forhandlere af lukkede emballager ikke omfattet af uddannelseskravet Som forhandler af produkter med lukket emballage er man ikke forpligtet til epoxy-uddannelse. Som udgangspunkt er en medarbejder ikke omfattet, fordi vedkommende sælger produktet. Det er først i det øjeblik, at man ønsker at åbne emballagen og dermed arbejde med produkterne, at man skal følge epoxy/isocyanat-reglerne.</p>
<p>21. Spg. relatere sig følgende del af bekendtgørelsen:</p> <p>§ 13. Arbejde med styren ved polyesterstøbning og spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning, må kun udføres af personer, der har gennemgået en uddannelse og er i besiddelse af et uddannelsesbevis. Det fremgår af bilag 7, hvilke kvalifikationer man skal være i besiddelse af, før der kan udstedes et uddannelsesbevis.</p> <p>Stk. 2. Der er ikke noget uddannelseskrav ved arbejde med færdighærdet polyester.</p> <p>Stk. 3. Arbejde med styren ved polyesterstøbning og spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning, må ligeledes udføres af personer, som er instrueret om den sikkerheds- og sundhedsmæssige fuldt forsvarlige udførelse af arbejdet af en person, der har gennemgået en sådan uddannelse. Instruksen skal gentages med fire ugers mellemrum, indtil den særlige uddannelse efter stk. 1 er gennemført.</p> <p>Stk. 4. Inden arbejdet med polyesterstøbning og spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning er påbegyndt, skal de pågældende personer være tilmeldt første ledige kursus.</p>	<p>Spørgsmål 1 Uddannelseskravet gælder efter bestemmelsen for arbejde med styren ved polyesterstøbning og spartelarbejde i forbindelse med finish ved polyesterstøbning .</p> <p>Bestemmelsen hænger sammen med kræftbekendtgørelsen (bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræftbetrothed ved arbejde med stoffer og materialer, nr. 908 af 27-9-2005), bilag 1, hvor der under 'Styren' er en henvisning til bl.a. bekendtgørelsens § 26, hvor der er et uddannelseskrav, jf. bekendtgørelsen om arbejdsmiljøfaglige uddannelser. Også her er det udtrykkeligt afgrænset til polyesterstøbning og spartelarbejde med finish ved polyesterstøbning.</p> <p>Styrenholdig spartel er eller skal være forsynet med kodenummer. Arbejde med kodenummerede produkter er reguleret i kodenumberbekendtgørelsen (bekendtgørelse om arbejde med kodenumberede produkter, nr. 302 af 13-5-1993).</p> <p>Spørgsmål 2 Nej. Det følger af § 12, stk. 4, at "inden arbejdet ... er påbegyndt, skal de pågældende personer være tilmeldt første ledige kursus", og videre at "uddannelsen skal være gennemført inden for en to måneders periode fra arbejdets påbegyndelse". – Dernæst henvises til instruktionen i stk. 3.</p> <p>Stk. 3 kan derfor kun bruges samtidig med at personen er tilmeldt første ledige kursus og højst i 2 måneder.</p>

Spørgsmål til Arbejdstilsynet	Svar fra Arbejdstilsynet
<p>Uddannelsen skal være gennemført inden for en to måneders periode fra arbejdets påbegyndelse. Indtil uddannelsen er gennemført, gentages instruktion efter stk. 3.</p> <ul style="list-style-type: none">· Spg 1) Er uddannelseskrevet gældende, hvis man arbejder med polyester til spartelarbejde i ex auto-branchen (kassorier, autolakering m.v.), træindustrien (styrenholdig træ-spartel), bådbygning (støbning, vedligehold/top-coating og reparation af både)?· Spg 2) Kan gentagende instruktion (jf. stk. 3) erstatte gennemførelse af kurset "sikkerhed ved polyesterstøbning", for de medarbejdere der er omfattet af uddannelseskrevet?	